

Country o 'line dance'?

La popularització entre els catalans del ball en línia amb la música country ha creat algunes divergències. Perquè hi ha qui posa l'èmfasi en la música i hi ha qui vol ballar en línia encara que sigui amb una balada pop. Són dues maneres de distreure's i, evidentment, d'entendre el negoci.

La música country ha arribat a la majoria de catalans pels peus més que per l'oïda, gràcies als balls en línia, que es fan a discoteques, sales de festa, *honky tonks* (locals on se serveixen menjars i en què el ball i la música country són els elements bàsics, amb pista per poder ballar, també), que s'ensenyen en centres cívics i casals d'avis, i dels quals s'organitzen campionats pertot arreu. Sobre el perquè de l'èxit d'aquest ball en línia tothom que hi està pel mig coincideix: que es balla sense parella, que no té límit d'edat i que és divertit. Ara bé, el ball en línia o *line dance* també es pot ballar amb música que no sigui country, i això ha propiciat les diferències.

“És que no té res a veure la música country amb el ball en línia. La música country és la música popular de la raça blanca dels Estats Units i el ball en línia és una manera de ballar que es pot aplicar en qualsevol tipus de música, però que aquí s'ha popularitzat amb música country perquè aquesta es balla així, també”, explica J. C. Pérez, amo de The Hot Country Line Dance, un dels centres més concorreguts de Barcelona de tot tipus de classes de ball en línia. Ell ha viscut aquesta diferenciació des del principi. De fet, la llegenda li atribueix l'origen de les primeres classes de ball en línia a Catalunya, ara fa uns sis anys, quan bàsicament tot el que hi havia eren aficionats a la música country que, com ell, havien après ball en línia als Estats

Units o Anglaterra, i que no s'ensumaven ni de lluny el bon estat actual d'aquest tipus ball aquí.

Va ser la tardor del 1996 quan Pérez va crear el grup The Hot Country Line Dance, però aleshores ja feia el programa de country de la ràdio municipal de Tarragona, *The road of country*, i de mica en mica va començar a actuar per Tarragona. Primer, al centre d'hípica els Massos, de Coma-ruga, compartint cartell amb els desapareguts The Chili Texas Band, un grup català de tex-mex, i després a la discoteca Lou Pub Disco Xou, de Segur de Calafell. Cap a final d'any, el van contractar per fer classes de ball en línia a l'Our Dream, un restaurant de Gavà especialitzat en menjar americà i tex-mex, amb una pista on es ballava tot tipus de música. És aquí on les classes de ball en línia van començar a prendre un caire més seriós. “El boom del ball en línia ha funcionat a Catalunya perquè hi ha hagut gent que ha apostat per tenir locals on ballar-lo i gent que l'ha sabut ballar”, sintetitza Pérez, que té un grup per fer actuacions de ball en línia en tota la seva diversitat. Música country i no country. De fet, passeja arreu el seu espectacle, amb una dotzena de ballarins, que pren tant el nom de The Hot Country Line Dance com l'explícit títol *Todas las músicas del mundo a través del line dance*. Tot i que continua fent les seves classes, assegura que no li interessent tant com els mateixos espectacles.

Paral·lelament, a les sales de festa on es començava a ballar en línia van començar a aparèixer locals en què no els interessava tant el ball en línia com la música country. Aquesta música, de fet, sempre ha interessat a Catalunya; potser de manera minoritària, però més que en cap altre lloc de tot l'estat. Així, l'octubre del 1997 va aparèixer, en una zona de copes del port del Masnou, al Maresme, el Jambalaya Country Music Bar, un *honky tonk*. Al principi, el Jambalaya s'omplia sense classes de ball en línia, i només perquè alguns dels assidus ja el ballaven, al final se n'hi van organitzar. "Al Jambalaya, el primer de tot és la música; el ball és el complement." Així de rotunda és Hanny Haakman van den Bergh, que és aficionada a la música country "des que era tan petita que ni sabia que era country", i va enganxar l'afició al seu home. Amb dos socis més, van muntar el negoci. Aquest negoci ha prosperat prou, gràcies a les classes de ball en línia –tot i que en menys mesura, també s'hi practica el two steps, que es balla en parella–, però Hanny no oblida en cap moment el seu objectiu originari: "Que els assidus del local, més que aprendre balls, coneguïn tota l'amplitud d'estils musicals del country."

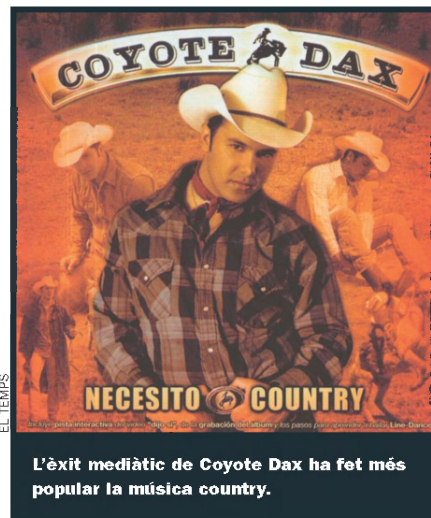
A Hanny l'atrauen cantants tan diversos –tots, això sí, que respectin els ritmes originaris de la música country– com George Jones, Loreta Lean, Alan Jackson, Hank Williams, Johnny Cash o fins i tot Randy Travis, que en els noranta i movent-se des del món del rock arriba al country i que és un dels cantants que fa possible l'estil new country actual. La seva voluntat de crear una cultura country és la que plana sobre els *honky tonks* en general. Ara bé, també hi ha qui creu que el ball en línia no es balla com cal al Jambalaya.

Terminologia. Cada ball en línia té una cançó. N'hi ha centenars de coreografiats amb música country. Els passos més bàsics es poden aprendre en cinc minuts i, perquè algú pugui ballar igual la mateixa cançó arreu, hi ha monitors que basen l'ensenyament en expressions comunes, com ara *stomp*, per indicar que cal fer una puntada de peu a terra, o *jazz box*, per indicar una seqüència en

llaçada de quatre passos. Els monitors que fan classes al Jambalaya no es basen en aquesta terminologia, com tampoc no s'hi basen a la resta de *honky tonks* destacats de Catalunya, com el Wild Bunch Saloon, de Vilassar de Mar; el Texas Country Music Bar, de Vilassar de Dalt, o el Nashville Country Club, de Terrassa, que han anat apareixent en coincidència amb el *boom* del ball en línia. Diego Lugo, que ensenya ball en línia al local del Masnou, té les seves raons, per actuar així: "No fem servir les terminologies perquè són uns noms molt tècnics, i aquí cada dia et pots trobar gent

en línia a Catalunya: "Hi havia una part de desconeixement." Torrella observa que al Jambalaya ensenyen passos de ball que no es practiquen enlloc més, i es refereix a sales de festa com la Nova Gavina, de Blanes, o l'On-Off, dels afores de Granollers, a casals, a centres cívics o a qualsevol altre local on ensenyi algun dels setanta monitors amb el títol de l'NTA. Segons Torrella, fins i tot l'actitud a la pista dels balladors del Jambalaya és particular: mans a la sive·lla, mirada al terra.

Sílvia Mimó, professora de ball en línia al Nashville de Terrassa, reconeix que l'LDA ha posat ordre i concert en el ball en línia a Catalunya. Diego Lugo ho creu exagerat, tot i que reconeix que al Jambalaya no fan "les floritures" d'altres locals. Per la mateixa raó, els que ballen al Masnou no acostumen a anar als concursos de ball vinculats a l'LDA. Per això i perquè els balladors vinculats a l'LDA són menys puristes a l'hora d'escoltar música –la qual cosa vol dir que no els fa res fer ball en línia amb alguna cançó que sigui més disco que country–. Ballen amb cantants de new country i fins i tot de pop country, com Faith Hill o Shaina Twain. "El country que s'escolta a la ràdio normalment als Estats Units", indica Cati Torrella.

nova que comença." Sandra Ros, que també és professora de ball al Jambalaya, precisa que "fem servir els noms [tècnics] però sempre hem d'explicar el pas". La terminologia que eviten al Jambalaya és impulsada des del 1990 per l'associació americana National Teacher Association (NTA), a la qual es pot accedir molt fàcilment, encara que sigui a través d'Internet. A Catalunya ha estat introduïda per la Line Dance Association (LDA), que es va muntar el 2000 i que té uns 200 socis. L'Associació pretén que els alumnes, potser futurs monitors, "ballin el ball en línia tal com es balla a tot el món, la qual cosa vol dir que cal donar a conèixer la terminologia de ball country feta servir per ballarins i instructors de ball country a tot el món", explica Cati Torrella, que n'és la presidenta. Cati sintetitza, eufemísticament, els orígens de la popularització del ball

Dos negocis. En els *honky tonks* s'és estricta a l'hora d'escoltar la música que es balla amb el ball en línia. "Nosaltres, purament i estrictament, cent per cent, música country", indica Diego Lugo, del Jambalaya. L'Associació és estricta en la manera d'aprendre i de ballar el ball en línia, un ball que, per altra banda, va sortir del rock and roll i que originàriament es coreografiava per a qualsevol tipus de música. Quan als anys setanta la música disco va començar a sonar, va arribar la bogeria del Hustle i d'un *line dance* distingit com és el Bus Stop. El ball en línia només es va casar amb la música country l'any 1992, quan Billy Ray Cyrus, un cantant desconegut introduït en el country per una discogràfica, va cantar *Achy Breaky Heart*. Aleshores es va buscar una coreografia *line dance* per a aquesta cançó i Melanie Greenwood va escriure el ball *Black Velvet*.

Imatge del III Mr. Banjo Country Music Festival, esdevingut a Terrassa el passat juliol. S'hi van aplegar sis artistes internacionals, exhibicions de doma western, una mostra de line dance, una altra de motos custom i un mercat d'artesanía i moda country.

ALBERT CASANOVAS

Deu anys més tard, els aficionats catalans al country i al ball en línia s'ho han trobat tot a les seves mans. Aquest juliol hi ha tornat a haver el festival Mr. Banjo, a Terrassa; augmenten els campionats de ball en línia als bars –a més del que l'LDA organitza a àmbit estatal–; hi ha hagut la campanya de màrqueting de Coyote Dax, que va sortir al programa de televisió *Gran Hermano* amb el ball en línia *Electric Slide* i la cançó *No rompas más mi pobre corazón* –la versió en castellà de l'*Achy Breaky Heart*–...

Amb tot això, hi ha hagut males mirades en algun local i algú que ha acabat per sentir-se fora de lloc, però a la majoria els és igual tot plegat. “És que només es tracta de passar-s'ho bé”, sintetitza Ramon Rovira, un monitor de ball en línia amb el títol de l'LDA, que és mecànic fresador, i a qui li sabria greu fer un parell d'hores extra al taller però

no pas suar la samarreta ensenyant ball en línia a una quinzena d'alumnes a Santa Maria de Palautordera, al Vallès Oriental. Alumnes? Al final de la classe, els proposa anar a sopar un vespre de cap de setmana a l'On-Off, abans de posar-se a ballar. Després, amb uns quants que no tenen son, se'n va a prendre una cervesa al bar del davant. “Hi poses l'incentiu de fer la copeta...”, afirma.

Són els aficionats els que introdueixen els matisos a tot plegat. Perquè ja hi ha professors de l'LDA que ensenyen ball en línia amb música que no és country i també els passos de ball en línia que només es ballen en alguns *honky tonks*. “És que els ‘més’ alumnes m'ho demanen”, indica Lourdes García, professora de ball en línia a temps complet i programadora del country que es balla a l'On-Off. “Per què no ens ensenyes tal ball del Jambalaya?” García s'ha hagut

de preocupar, doncs, d'aprendre els passos particulars del Jambalaya, un *honky tonk* on també es pot escoltar alguna cançó de country pop.

Què passarà en el futur? “El boom de la música country passarà”, indica Diego Lugo, del Jambalaya. “De la mateixa manera que en el seu moment ha agafat coses de la música disco, ara és pop, però la música sempre té cicles.” I el boom del ball en línia? “Com a forma de ball –explica Pérez–, funcionarà el dia que algú munti una sala de ball en línia amb tot tipus de música, com n'hi ha de tango o de pasdoble. És a dir, “una sala com les americanes, de 500 metres quadrats de pista”, no sales petites com les que hi ha ara. Uns estils de vida que donen lloc a uns estils de negoci.

Jordi Marlet
calpussu@msn.com